

УДК 005.336.2:[005.591.6:373.3/.5]
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-102-2>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНЬКА ШКОЛА»: ПЛЮСИ, МІНУСИ, ПЕРСПЕКТИВИ ВТІЛЕННЯ

Федяєва Валентина Леонідівна,
докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
імені професора Євгена Петухова
Херсонський державний університет
valentina.fediaieva@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0009-5420-7238>

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні доцільності побудови освітньої парадигми за Концепцією Нової української школи на основі компетентнісного підходу в процесі засвоєння учнями наукового знання, формування умінь, навичок, творчого мислення. Для досягнення мети було використано сучасні наукові підходи (компетентнісний, синергетичний, парадигмальний, аксіологічний, соціокультурний, технологічний) та **методи**: аналізу наукової літератури, у якій розкрито основні чинники компетентнісної парадигми; вивчення та узагальнення праць розробників Концепції «Нова українська школа»; аналізу матеріалів онлайн-ресурсів з організаційно-педагогічного й науково-методичного забезпечення реалізації компетентнісного підходу в Новій українській школі; опитування студентів, учителів початкової школи. У **результаті** дослідження: 1) з'ясовано, що розробники програмно-забезпечення Концепції «Нова українська школа» О. Савченко, Р. Шиян виходили з того, що знання становлять основу компетентностей, яка, своєю чергою, реалізується через уміння, навички й цінності; 2) показано, що у Концепції «Нова українська школа» чітко прописано вміння, якими повинні володіти учні: розуміння, про що читають (читати з розумінням); мислити критично й системно; висловлювати свою думку; логічно обґрунтовувати свою позицію; бути творчими й ініціативними; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; вирішувати проблеми; співпрацювати з іншими людьми; 3) обґрунтовано, що у цілому вміння, визначені в Концепції, можна поділити на дві групи: знансєві і соціалізаційні. Саме останні й становлять основу формування професійної компетентності майбутніх фахівців різних сфер діяльності; 4) доведено, що забезпечення реалізації цього підходу в умовах сьогодення з урахуванням такого чинника, як вимір компетентності, – здатність особистості мобілізувати набуті знання й уміння для реального практичного вміння необхідно розробити відповідне організаційно-педагогічне і науково-методичне забезпечення. **Висновки.** Науковий пошук підтвердив, що знання мають бути основою освітнього процесу школи, а практичне втілення компетентнісного підходу пов'язане з необхідністю практичного використання знань та умінь. Йдеться про розширення в учнів практичного складника через уведення більш широкого спектру практичних знань і нових дисциплін: ІТ, кібербезпеки, фінансової грамотності, екології, здоров'язбережувальних технологій, основ харчування й медицини тощо. А отже, компетентнісний підхід має розглядатися в контексті історизму та інновацій, точніше – інтеграції традиційної й інноваційної освіти. Ширше в освітньому середовищі необхідно використовувати всі форми урочної, позаурочної, виховної, наукової та позашкільної діяльності; урахувати «інститут репетиторства»; навчання за авторськими програмами, що дасть можливість приділяти більшу увагу практичному аспекту отриманих знань, що може бути подальшою темою наукового пошуку.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, знання, уміння, навички, історизм, інновація.

COMPETENT APPROACH IN THE “NEW UKRAINIAN SCHOOL” CONCEPT: PROS, CONS, PERSPECTIVES OF IMPLEMENTATION

Fediaieva Valentina Leonidivna,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Pedagogy, Psychology and Educational
Management named after Professor Yevhen Petuhov

Kherson State University

valentina.fediaieva@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0009-5420-7238>

The purpose of the study is to theoretically substantiate the feasibility of building an educational paradigm based on the concept of the New Ukrainian School based on the competence approach in the process of students' assimilation of scientific knowledge, the formation of abilities, skills, and creative thinking. To achieve the goal, modern scientific approaches (competent, synergistic, paradigmatic, axiological, socio-cultural, technological) and **methods** were used: analysis of scientific literature, which revealed the main factors of the competence paradigm; study and generalization of the works of the developers of the «New Ukrainian School» Concept; analysis of materials of online resources on organizational-pedagogical and scientific-methodological support for the implementation of the competence approach in the New Ukrainian School; survey of students, primary school teachers. As a **result** of the research: 1) it was found that the software developers of the “New Ukrainian School” Concept, O. Savchenko, R. Shiyan, assumed that knowledge forms the basis of competences, which in turn is realized through abilities, skills and values; 2) it is shown that the «New Ukrainian School» Concept clearly prescribes the skills that students must possess: understanding what they are reading about (reading with understanding); to think critically and systematically; to express one's opinion; to justify one's position logically; to be creative and proactive; manage emotions constructively; assess risks; make a decision; solve problems; cooperate with other people; 3) it is justified that, in general, the skills defined in the Concept can be divided into 2 groups – knowledge and socialization. The last ones form the basis of the formation of professional competence of future specialists in various spheres of human activity; 4) it has been proven that to ensure the implementation of this approach in today's conditions, taking into account such a factor as a measure of competence – the ability of an individual to mobilize acquired knowledge and skills for real practical skills, it is necessary to develop appropriate organizational-pedagogical and scientific-methodical support. **Conclusions.** Scientific research has confirmed that knowledge should be the basis of the school's educational process, and the practical implementation of the competence approach is connected with the need for practical use of knowledge and skills. We are talking about expanding the practical component in students through the introduction of a wider range of practical knowledge and new disciplines – IT, cyber security, financial literacy, ecology, health-saving technologies, the basics of nutrition and medicine, etc. And so, the competence approach should be considered in the context of historicism and innovation; and more precisely, the integration of traditional and innovative education. More broadly, in the educational environment, it is necessary to use all forms of extracurricular, educational, scientific, and extracurricular activities; take into account the «tutoring institute»; training according to the author's programs, which will give an opportunity to pay more attention to the practical aspect of the acquired knowledge, which can be a further topic of scientific research.

Key words: *competence, competence approach, knowledge, skill, skills, historicism, innovation.*

Вступ. Одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти в навчальних закладах різного рівня і типу є компетентнісний підхід. Це викликано необхідністю підготовки майбутнього покоління сучасними вимогами суспільства, що сприятиме забезпеченню високого рівня освічених громадян відповідно до вимог світових стандартів, створення привабливої та конкурентоспроможної системи освіти в Україні, інтегрованої у світовий соціально-економічний простір. Ці питання чітко прописані в законодавстві України, зокрема в законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2018), Концепції «Нова українська школа» (2016) та інших нормативно-правових документах та актах.

Ідеться про важливість та необхідність побудови інноваційного освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу починаючи з перших днів навчання в школі. Сьогодні розроблення теоретичних засад і практичного складника компетентнісного підходу розглядається вітчизняними вченими не тільки на рівні професійної освіти, а й починаючи з початкової школи.

Аналіз наукових розвідок. Учені Н. Бібік, О. Біда, І. Зимня, В. Луговий, О. Пометун, Л. Пітухова, О. Савченко компетентнісну парадигму розглядають як систему формування компетентностей, які забезпечують повноцінну й ефективну життєдіяльність кожної людини, котра дає можливість розвивати уміння, здобувати нові знання

і розв'язувати проблеми на засадах інноваційності; дають можливість дітям та молоді визначати індивідуально-особистісну траєкторію освітньої діяльності кожного учасника освітнього процесу; сприяють переходу від процесу простого засвоєння інформації до формування особистісних якостей, умінь і навичок; формують в учнів та студентів гнучкість, оперативність, мобільність, креативність, інноваційність у процесі засвоєння нових знань і професійних навичок.

Таким чином, ідеться про побудову освітнього процесу в закладах освіти на засадах компетентнісного підходу, що передбачає систему впливів й умов розвитку учня за допомогою сучасних педагогічних технологій, оновленого змісту освіти, активних методів, прийомів, засобів навчання.

На такій освітній парадигмі будується сьогодні наша школа – наша Нова українська школа, що знайшло відображення у самій Концепції. Обговорення реформи початкової школи в контексті Нової концепції викликало широку дискусію і полеміку серед управлінців в освіті, вчителів, науковців. Постало питання: чи сприятиме компетентнісний підхід вирішенню нагальних питань? Ця проблема і сьогодні на часі, що і визначило мету дослідження.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні доцільності побудови освітньої парадигми за Концепцією Нової української школи на основі компетентнісного підходу в процесі засвоєння учнями наукового знання, формування умінь, навичок, творчого мислення.

Для реалізації мети розвідки необхідно розв'язати такі **науково-дослідницькі завдання дослідження**: 1) уточнити зміст понять «компетентності» та «знання» у сучасному освітньому процесі, в теоретичних обґрунтуваннях вчених-педагогів; 2) виокремити дискусійні питання щодо співставлення понять «компетентності» та «знання, уміння, навички»; 3) обґрунтувати важливість залучення до успішного формування життєво важливих компетентностей в учнів заклади позашкільної освіти.

Методологія дослідження. Для досягнення мети було використано сучасні наукові підходи (компетентнісний, синергетичний, парадигмальний, аксіологічний, соціокультурний, технологічний) та методи: аналізу наукової літератури, у якій розкрито основні чинники компетентнісної парадигми; вивчення та узагальнення праць розробників Концепції «Нова українська школа»; аналізу матеріалів онлайн-ресурсів з організаційно-педагогічного й науково-методичного забезпечення реалізації компетентнісного підходу в Новій україн-

ській школі; опитування студентів, учителів початкової школи.

Результати дослідження. Розробники програм її реалізації академік О. Савченко та доцент Р. Шиян у своїх обґрунтуваннях акцентували увагу на формуванні компетентностей, які, зокрема, базуються на конкретних уміннях і навичках. Дискусійною була проблема, що нібито із-за компетентнісного підходу діти можуть недоотримати знання у цілому. Відповідь розробників програми була однозначна: таке розуміння змін є безпідставним. На нашу думку, таке тлумачення призвело б до протиставлення понять «компетентність» і «знання», адже знання є основою формування компетентностей, які, своєю чергою, складають із знань, умінь і навичок. А отже, протиставлення знань і компетентностей є ненауковим.

Сьогодні у стандарті базової освіти ці протиріччя (компетентностей і знань) практично знято, виділили такі компоненти, як базові знання. Такий підхід показує, що вони повинні бути і їх ніхто не вилучав із навчального процесу. Підтвердження цьому знаходимо в Концепції НУШ і бачимо, що формується ядро знань, на яке будуть накладатися вміння цими знаннями користуватися, цінності й навички, які знадобляться випускникам української школи у професійній сфері й особистому житті.

Так, у Концепції «Нова українська школа» чітко прописано: уміння, якими повинні володіти учні; розуміти, про що читають (читання з розумінням); висловлювати свою думку (власну думку) письмово й усно; мислити критично й системно; логічно обґрунтовувати свою позицію; бути творчими та ініціативними; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; вирішувати проблеми; співпрацювати з іншими людьми (Концепція, 2018).

Аналіз виокремлених умінь Концепції НУШ свідчить, що п'ять перших умінь практично формуються у процесі отримання знання, і їх можна визначити, як знаннєві; при цьому чітко видно, що перші два вміння є історично традиційними. Якщо розглядаємо п'ять других визначених умінь, то можна зазначити, що вони певним чином розкривають поведінковий характер і які сьогодні визначаються як соціалізаційні компетентності. На нашу думку, вони певною мірою розкривають зміст компетентностей, які стосуються різних сфер життя людини: у соціумі, у майбутній професійній діяльності, роботі в групах (дослідницьких), об'єднанні за інтересами, творчих, наукових колективах та ін. Слід наголосити, що сьогодні в науково-методичному обґрунтуванні шляхів реалізації компетентнісного підходу

в початковій школі ґрунтовно прописано багато питань, які базуються на історичних засадах розвитку вітчизняної освіти. Але не зовсім розв'язаним, психолого-педагогічно обґрунтованим є питання рівня оцінювання компетентностей. Якщо компетентність – це здатність особистості мобілізувати набуті знання й уміння для реального практичного втілення, то як можливо їх виміряти?

Учителі, науковці, керівники закладів освіти на практиці приходять до необхідності перевірки не самої компетентності, а тих її складників, які можна виміряти, – знання й уміння, що лежать в її основі, що й підтвердило наше опитування вчителів-практиків. Із 28 вчителів саме 86% вважають такий підхід до оцінювання найбільш правильним. Така постановка проблеми вимагає нового організаційно-педагогічного й науково-методичного забезпечення освітнього процесу, яке б давало відповіді й на такі нагальні питання. У процесі опитування вчителям і студентам – випускникам магістерського рівня ми ставили і таке запитання: чи не призведе активне втілення компетентнісного підходу до зниження рівня освіти, освіченості людини у цілому? Із 51 учасника опитування 79% дали відповідь «ні», що свідчить про важливість організації освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу, в основі якого лежать знання, уміння, навички учнів.

Аналіз педагогічних публікацій, аналітичних матеріалів МОН України, інститутів Національної академії педагогічних наук України свідчить, що сьогодні йдуть серйозні дискусії навколо тези про те, що надбані (отримані) компетенції в школі можуть сприяти набуттю інших необхідних у конкретних ситуаціях нових компетентностей учнями самостійно. Це закономірний процес, і всі чітко розуміють, що кожна компетентність зростає з широкого масиву знання, тому саме вони (знання) сприяють її зростанню. Наприклад, візьмемо ключову компетентність «спілкування іноземними мовами». Беззаперечно, глибокі знання дають можливість людині мати великий словниковий запас, ґрунтовні знання з граматики, уміння вільно розуміти іноземну мову на слух, читати, перекладати складні тексти. Такі знання дають можливість сформувати потужну компетентність, за якої людина, що нею володіє, може швидко прочитати і зрозуміти текст на незнайому тему, проаналізувати його, скористатися новою інформацією, спілкуватися з іноземними громадянами тощо.

В іншому разі низький рівень знань призведе до формування компетентностей, що дають змогу вирішувати мінімальні

завдання. Ба більше, ґрунтовні, фундаментальні знання, підкріплені відповідними вміннями й навичками, здатні зробити процес зростання компетентностей постійним і безперервним.

Отже, сучасне втілення компетентнісного підходу пов'язане з необхідністю практичного використання знань і вмінь. В окремих випадках ми можемо навіть прослідкувати, що у співвідношенні «знання – уміння» перевага надається вмінням. Наприклад, читаємо в НУШ визначення математичної компетентності: «Культура логічного і алгоритмічного мислення. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем».

Таким чином, у цьому разі йдеться про розширення в учнів практичного складника навчання, що дає можливість сформувати практичні уміння, що, своєю чергою, може призвести і до зміни змісту самої математичної освіти, можливо, навіть до зменшення обсягу знань. Такий стан речей необхідно враховувати, аналізувати, визначати перспективні лінії розвитку, мати різні типи і види авторських програм. Адже сьогодні маємо ситуацію, коли в одній і тій самій школі діти навчаються за програмою НУШ – 1, НУШ – 2, «Інтелект України», «Росток» та ін.

Аналіз цих та інших програм початкової школи свідчить, що їх відмінність, а отже, особливість, визначається змістом освіти, її знанневим складником, в основі лежать знання (система знань). Саме термінологічне визначення, його змістовне наповнення досить широке: «Знання – перевірений практикою результат пізнання дійсності, правильне її відображення в мисленні людини у вигляді уявлень, понять, суджень, теорій».

Також учені розрізняють чотири види знань:

– предметні знання різного ступеня узагальнення, що містять різні відомості про об'єкти і явища довкілля, їхні властивості й відносини, включають абстрактні поняття і є основою для інших знань;

– знання способів дій, у тому числі розумових, на основі яких здійснюється розв'язання математичних задач, аналіз граматичних зв'язків у реченнях, виробляються стратегії розумової праці в різних видах діяльності;

– знання норм, на основі яких формуються вміння й навички міжособистісних стосунків і поведінка стосовно інших людей;

– знання цінностей, що відбивають характер політичних, світоглядних, моральних, естетичних, побутових та етичних орієнтацій у їх ціннісному вимірі (Енциклопедія, 2008: 326).

Отже, знання – це перевірений практикою результат пізнання дійсності. З одного боку, знання формуються як результат пізнання, а з іншого – слугують основою для одержання нових знань. Класифікація знань досить широка, має розгалужену структуру, ознаки, показники. Наприклад, класифікація за таким показником, як характер творчих здібностей учня (гнучкість, критичність, спроможність легко знаходити нетрадиційні способи розв'язання задач та ін.) (Кремень, 2014: 159).

У Новому тлумачному словнику української мови знання визначаються так:

1. Обізнаність у чомусь, наявність відомостей про щось, когось; уміння.
2. Сукупність відомостей із якої-небудь галузі, набутих у процесі навчання, дослідження та ін.
3. Пізнання дійсності в окремих її про-
явах у цілому.

«Знання виступає у вигляді засвоєних понять, законів, принципів. Знання можуть бути емпіричними і теоретичними, які відображають закономірні зв'язки і відносини, що існують в дійсності. Знання поділяються на наукові та життєві, осмислені і формально засвоєні. Виділяють три типи знань: 1) споглядально-пояснювальні; 2) емпіричні; 3) дієво-перетворювальні» (Новий тлумачний словник української мови, 2003: 771). І всі вони мають велике значення і становлять основу формувань ключових компетентностей у Новій українській школі.

У цілому аналіз шляхів її реалізації свідчить, що після закінчення школи учні повинні не так знати, як уміти. Проведене нами опитування вчителів, які працюють за програмами НУШ, засвідчило, що більшість із них схиляється до того, що в нашій національній освітній системі краще (продуктивніше) було б зберегти знаннєву компоненту (85%), а реформування закладів освіти спрямувати на більш широке запровадження практичного застосування кожного навчального предмету шляхом введення більш широкого спектру практичних занять і нових дисциплін: ІТ, кібербезпеки, фінансової грамотності, екології, здоров'язберезувальних технологій, основ харчування, медицини тощо (96%). Доречно було б більше уваги приділяти формуванню комунікативних навичок, умінь і здібностей застосування їх у всіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) у різних сферах спілкування (осо-

бистісний, публічний, освітній); зреалізувати соціалізаційну компетентність через групові форми роботи, привчити дітей виконувати проекти і творчі роботи у тимчасово створених колективах та об'єднаннях. Безумовно, що знання, завички й уміння є основою формування компетентностей, тому всі вони посідають чільне місце в освітньому процесі, і надавати перевагу жодному із цих педагогічних складників немає сенсу в шкільній практиці. На нашу думку, у подальшому компетентнісний підхід є основою побудови сучасної професійної освіти, спрямованої на нові суспільні виклики, розвиток світової економіки, підготовку конкурентоздатних фахівців.

Саме у цьому контексті й розглядається компетентнісний підхід. На нашу думку, це не нова освітня парадигма, і компетентнісний підхід має розглядатися в контексті історизму й сьогодення, а точніше – інтеграції традиційної й інноваційної системи освіти. Саме таке тлумачення (розуміння) дає можливість констатувати, що традиційний складник забезпечує глибокі теоретичні знання, а інноваційний – сприяє реалізації творчих здібностей та особистісного потенціалу і забезпечує подальше вдосконалення освіти на різних етапах організації освітнього процесу. Що не стосується школи, то є доречним доповнення такої роботи широкою палітрою позаурочної, виховної та позашкільної діяльності через зосередження уваги на практичному аспекті отриманих знань. Остання дає змогу посилити увагу до індивідуальної траєкторії розвитку учня, чому сприятиме навчання у спеціалізованих школах, Малій академії наук, науково-технічних об'єднаннях тощо.

Не можна сьогодні не врахувати інститут репетиторства, різноманітні авторські програми розвитку дітей. Таким чином, уроки можуть бути присвячені набуттю дитини власне знань, відпрацюванню навичок і формуванню вмінь з урахуванням сучасних інноваційних технологій, а вся позакласна робота дасть досить широкий спектр і можливості для творчої, ігрової, проектної групової роботи. Усе це і буде формувати компетентності, які досить важливі у майбутній професійній підготовці.

Висновки. Науковий пошук підтвердив, що знання мають бути основою освітнього процесу школи, а практичне втілення компетентнісного підходу пов'язане з необхідністю практичного використання знань і вмінь. Ідеться про розширення в учнів практичного складника через введення більш широкого спектру практичних знань і нових дисциплін: ІТ, кібербезпеки, фінансової грамотності, екології, здоров'язбе-

режувальних технологій, основ харчування й медицини тощо.

Отже, компетентнісний підхід має розглядатися в контексті історизму та інновацій, а точніше – інтеграції традиційної й інноваційної освіти. Ширше в освітньому середовищі необхідно використовувати всі форми урочної, позаурочної, виховної, наукової та позашкільної діяльності; урахувати інститут репетиторства; навчання за авторськими програмами, що дасть можливість приділяти більшу увагу практичному аспекту отриманих знань, що може бути подальшою темою наукового пошуку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Ковальчук Г. Нова українська школа. Освітні галузі, міжнародні підручники і цілий день на екскурсії. *Фокус*. 2021. URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/490983-novaya-ukrainskaya-shkola-obrazovatelnye-otrasli-mezhdunarodnye-uchebniki-i-celyy-den-na-ekskursii> (дата звернення: 12.06.2023).
3. Компетентнісний підхід до навчання: запитання та відповіді для вчителя. URL: <https://nus.org.ua/questions/zo-take-kompetentnisnyj-pidhid-u-navchanni-vidpovidaye-derzhavna-sluzhba-yakosti-osvity/> (дата звернення: 12.06.2023).
4. Концепція «Нова українська школа» (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 12.06.2023).
5. Лісовська А.А. Компетентнісний підхід у змісті початкової освіти. URL: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/45-p-yatnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/278-kompetentnisnij-pidkhd-u-zmist-pochatkovoji-osviti> (дата звернення: 12.06.2023).
6. Нова українська школа. Робочі матеріали: компетентнісне навчання, сприятливе для здоров'я, безпеки, успішної соціалізації і самореалізації особистості. 2018. URL: <http://autta.org.ua/files/files/%CA%EE%EC%EF%E5%F2%E5%ED%F2%B3%F1%ED%E5%20%ED%E0%E2%F7%E0%ED%ED%FF%20%E2%20%EA%EE%ED%F2%E5%EA%F1%F2%B3%20%CD%D3%D8.pdf> (дата звернення: 12.06.2023).
7. Новий тлумачний словник української мови / уклад. В. Яреєнко, О. Сліпущко. Київ : Аконт, 2003. Т. 1. 926 с.
8. Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка ; упоряд. Н.Г. Протасова та ін. Київ : Основа, 2014. 496 с.
9. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 514 с.
10. Роман Шиян про реформу НУШ, 2023. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/roman-shiyan-pro-reformu-nush> (дата звернення: 12.06.2023).
11. Савченко О. Сухомлинський і НУШ. *Освіта України*. 2018. № 41-42(1584). С. 14–28.
12. Топол В., Титиш Г. Роман Шиян: «Ми готували Стандарт так, аби все починалося від зацікавленості

дитини». URL: <https://nus.org.ua/articles/roman-shiyan-my-gotuvaly-standart-tak-aby-vse-pochynalos-vid-zatsikavlenosti-dytyny/> (дата звернення: 12.06.2023).

13. Федяєва В.Л. Батьки і нова українська школа: шляхи партнерства *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2018. Вип. 173. С. 58–62.

REFERENCES

1. Kremin, V.H. (ed.) (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of education]. Kyiv: Yurinkom Inter, 1040 p., s.326 [in Ukrainian].
2. Kovalchuk, H. (2021). *Nova ukrainska shkola. Osvitni haluzi, mizhnarodni pidruchnyky i tsilyi den na ekskursiony* [New Ukrainian school. Educational fields, international textbooks and a whole day on excursions]. *Fokus*. Retrieved from: <https://focus.ua/uk/ukraine/490983-novaya-ukrainskaya-shkola-obrazovatelnye-otrasli-mezhdunarodnye-uchebniki-i-celyy-den-na-ekskursii> [in Ukrainian].
3. *Kompetentnisnyi pidkhd u navchannia: zapytannia ta vidpovidi dlia vchytelia* [Competency approach to teaching: questions and answers for the teacher], 2022. Retrieved from: <https://nus.org.ua/questions/zo-take-kompetentnisnyj-pidhid-u-navchanni-vidpovidaye-derzhavna-sluzhba-yakosti-osvity/> [in Ukrainian].
4. *Kontsepsiia "Nova ukrainska shkola"* [The "New Ukrainian School" Concept] (2016). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
5. Lisovska, A.A. *Kompetentnisnyi pidkhd u zmisti pochatkovoji osvity* [Competency approach in the content of primary education]. Retrieved from: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/45-p-yatnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/278-kompetentnisnij-pidkhd-u-zmist-pochatkovoji-osviti> [in Ukrainian].
6. *Nova ukrainska shkola. Robochi materialy: kompetentnisne navchannia, spriyatlyve dlia zdorovia, bezpeky, uspishnoi sotsializatsii i samorealizatsii osobystosti* [New Ukrainian school. Working materials: competence training, favorable for health, safety, successful socialization and self-realization of the individual], 2018. Retrieved from: <http://autta.org.ua/files/files/%CA%EE%EC%EF%E5%F2%E5%ED%F2%B3%F1%ED%E5%20%ED%E0%E2%F7%E0%ED%ED%FF%20%E2%20%EA%EE%ED%F2%E5%EA%F1%F2%B3%20%CD%D3%D8.pdf> [in Ukrainian].
7. Yareenko, V., & Slipushko, O. (eds.) (2003). *Novyi tлумачnyi slovnyk ukrainskoi movy* [New explanatory dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv: Akonit, vol. 1, 926 p. [in Ukrainian].
8. Kremin, V.H., & Kovbasiuk, Yu.V. (eds.) (2014). *Osvita doroslykh: entsyklopedychnyi slovnyk* [Adult education: an encyclopedic dictionary]. Kyiv: Osнова, 496 p. [in Ukrainian].
9. Yarmachenko, M.D. (ed.) (2001). *Pedahohichnyi slovnyk* [Pedagogical dictionary]. Kyiv: Pedahohichna dumka, 514 p. [in Ukrainian].
10. *Roman Shyian pro reformu NUS* [Roman Shyian on the reform of NUS], 2023. Retrieved from: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/roman-shiyan-pro-reformu-nush> [in Ukrainian].

11. Savchenko, O. (2018). Sukhomlynskyi i NUSh [Sukhomlynsky and NUS]. *Osvita Ukrainy, 41-42 (1584)*, 14–28 [in Ukrainian].

12. Topol, V., & Tytysh, H. (2018). Roman Shyian: “My hotuvaly Standar tak, aby vse pochynalosia vid zatsikavlenosti dytyny” [Roman Shiyan: “We prepared the Standard so that everything started with the child's interest”]. Retrieved from: <https://nus.org.ua/articles/roman-shyyan-my-gotuvaly-standart-tak-aby-vse-pochynalos-vid-zatsikavlenosti-dytyny/> [in Ukrainian].

13. Fediaieva, V.L. (2018). Batky i nova ukrainska shkola: shliakhy partnerstva [Parents and the new Ukrainian school: ways of partnership]. *Naukovi zapysky. Seriya “Pedahohichni nauky”, 173*, 58–62 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.06.2023.

The article was received 23 June 2023.